ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР: ҒЎЗА СУВГА ҚОНСИН ● ҚАТОР ОРАЛАРИ ЮМШОҚ БЎЛСИН ● ЎТГА ВА ҲАШАРОТГА ҚАРШИ КУРАШИНГ.

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

18-ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 143 (4349).

21 ИЮЛЬ ЧОРШАНБА 1971 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний 18 июлда дам олиш учун Совет Иттифоқига келган Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек ва Польша Халқ Республикаси давлат кенгашининг раиси Ю. Циранкевич билан учрашдилар.

Суҳбат вақтида томонлар ҳар иккала мамлакатда коммунизм ва социализм қурилишининг бориши тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар ва қардош партиялар ҳамда халқларни бирлаштириб турган ҳар томонлама алоқаларнинг муваффақиятли ривожланаётганлигини чуқур мамнуният билан уқтириб ўтдилар ҳамда КПСС билан Польша Бирлашган ишчи партияси ўртасида, СССР билан Польша Халқ Республикаси ўртасида мустаҳкам ҳамкорликни ҳамма вақт ривожлантиришга интилаётгачликларини таъкидлаб ўтдилар. Бир қанча актуал халқаро масалалар тўғрисида ҳам фикрлэшиб олинди.

Совет ва Польша раҳбар арбобларининг учрашуви самимий дўстлик ва қардошларча ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди.

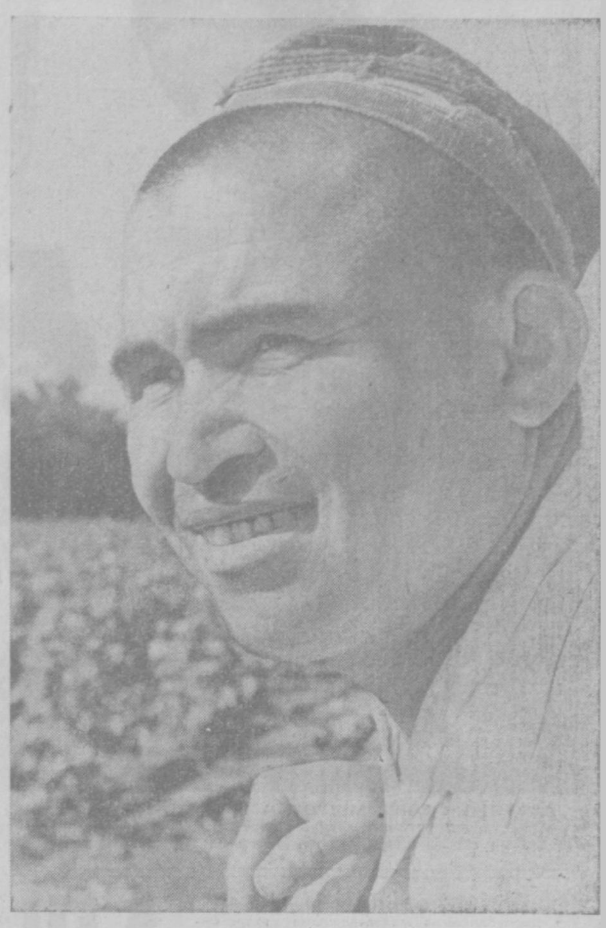

Суратда: Янгийўл районидаги Калинин номли колхознинг пешқадам сувчиларидан Набижон Аҳмедов.

А. АБАЛЯН фотоси.

ДОЛЗАРБ КУНЛАР

ПАХТА учун курашнинг яна бир муҳим ва масъулиятли даври келди. Лафзи ҳалол, ваъдасига вафодор азамат деҳқонларимиз йил бошидан баракали ва фидокорона меҳнат қилиб, поёнсиз пахтазорларда мўл ҳосил етиштирмоқдалар. Қайси колхоз, совхозга борманг, қайси бригада ва бўлимда бўлманг, қийғос гуллаган далаларни, бирин-кетин етилиб келаётган кўсакларни кўрасиз. Бўлғуси улкан хирмоннинг дастлабки илк нишоналари деҳқонни ҳам, механизаторни ҳам, қишлоқ ва шаҳарлик меҳнаткашни ҳам беҳад хурсанд қилмоқда ва тўлқинлантирмоқда.

Уста пахтакор ҳар бир куннинг қадрига етиб, пешана тери эвазига униб-ўсаётган ғўзаларни меҳр билан парвариш қилмоқда, уларни эъзозлаб, пайкал ораламоқда. Она фарзандига қандай парвона бўлса, у ҳам ўз бахти ва бойлиги, шон ва шарафи бўлган «оқ олтин» ниҳолларини ана шундай ардоқлаб, унга парвона бўлмоқда. Кечаю-кундуз пахтазорда бўлиб, ҳар бир кўчатнинг ўсишидан, ҳосил олишидан, сувидан хабар олади, уни ўтга, ҳашаротга олдирмаслик учун курашади. Қатор ораларининг юмшоқ, сернам бўлиши учун ғамхўрлик қилади. Шу кечаю-кундузда ҳақиқий деҳқонни, элим, юртим «оқ олтин»га мўл бўлсин деб юксак ният билан меҳнат қилаётган азамат пахтакорни далада учратасиз.

Областимиз районлари, колхоз ва совхозлари ўртасида олинган социалистик мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганлигини текшириш юзасидан бир неча бор учрашувлар бўлди. Яқинда эса мусобақадош Сирдарё областининг пахтакорлари келиб кетдилар. Бир неча йилдан буён ажойиб традицияга айланган бу тадбирий-чоралар ҳар бир хўжаликда деҳқончилик ва чорвачилик, айниқса, пахтачилик соҳасида қилинаётган яхши ишларни умумлаштириш ва оммалаштиришга, ишимиздаги камчиликларни аниқлаб, колхоз ва совхозларнинг экономикасини янада юксалтириш, Ватанимизга кўпроқ қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириб беришни таъминламоқда. Область партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган бюроси колхоз ва совхозларда олинган юксак социалистик мажбуриятни бажариш юзасидан қилинаётган ишларга баҳо берди ва якун ясади.

Оққўрғон, Янгийўл, Бўка, Юқори Чирчиқ районларининг кўпчилик колхоз ва совхозларида бутун куч ва эътибор ғўза парваришига қаратилган. Ғўзани қондириб суғориш, чуқур культивация қилиб, қатор ораларини ҳамма вақт юмшоқ сақлаш ва сернам бўлишига эришиш, ўтга ва ҳашаротга қарши кураш бу районларда бирмунча намунали ташкил этилган. Шунинг учун ҳам олди ғўзалар тўрт-бештадан кўсак туккан. Улар ривожланишдан орқада қолаётган участкаларни алоҳида парвариш қилиб, культивация қилмоқдалар, озиқлантириб, қондириб суғормоқдалар. Бу йил ҳавонинг иссиқ келганини ва сув камчиллигини ҳисобга олиб, сувдан тежаб-тергаб фойдаланмоқдалар.

Ўзаро текшириш якунлари, область партия комитети бюросида бўлган муҳокама шу нарсани кўрсатдики, кўпчилик хўжаликларда бепарволик, беғамлик ва хотиржамлик кайфиятига берилмоқда. Ғўзанинг ўтган йилга нисбатан бирмунча тез етилгани, айрим пайкалларда унинг ўсиб кетгани, ниҳоят уч-тўрттадан кўсак пайдо бўлганига маҳлиё бўлиб, далада ишни бўшаштириб юборганлар. Белгиланган миқдордаги культиваторлар ишга солинмаган. Сувчилар кам. Қатор оралари яхши ишланмаганлиги ва чуқур культивация қилинмаганлиги натижасида, сув кўчатларнинг тубига сингиб бормайди. Кўп жойларда ғўзалар чанқатиб қўйилмоқда. Бундай аҳволни Ўрта Чирчиқ, Бўка, Пискент ва бошқа районларда кўриш мумкин. Ўрта Чирчиқ район партия, совет ва хўжалик ташкилотлари, колхоз ва совхоз раҳбарлари ўз сўзларининг устидан чиқмаётирлар. Бу районнинг хўжаликларида далада ишлаётган культиваторларнинг сони кундан-кун камайиб кетяпти. Шу кечаю-кундузда ғўзани суғориш асосий вазифа эканлигини билатуриб, далада сувчиларни аҳён-аҳёнда кўрасиз. Натижада айрим жойларда ғўзалар чанқаб, ҳосилдан қолмоқда. Район колхоз ва совхоз раҳбарлари йил бўйи қилинган меҳнатлари натижасининг бундай аҳволга тушиб қолганлигига қандай қилиб чидаб турадилар. Наҳотки уларнинг юраги ачимаса! Яна шу нарса ачинарлики, ташқаридан қараганингизда, гўё ғўзаларни ўт босмаган. Агар, пайкал оралайдиган бўлсангиз, кўчатлар тагида ўсиб, эрта-индин ғўза бўйи билан тенгма-тенг бўладиган ёввойи ўтларни кўрасиз.

Шу кунларда ғўзанинг турли хил ҳашаротлари пайдо бўлмоқда. Унга қарши кураш яхши уюштирилган жойларда кутилган натижага эришилмоқда. Лекин баъзи хўжаликларда самолётларга ишониб, ҳар бир пайкал, ҳар бир қаторнинг сифатли дориланишига эътибор қилинмаяпти. Бу эса ҳашаротларнинг тез ривожланишига ва ҳосил тақдирига хавф туғдирмоқда. Яна шундай аҳволни кўриш мумкинки, чилла кирди, бундан сўнг ҳосил ўзи етила беради, деган кайфиятга берилиб, ғўзани ҳам, культиватор, ҳатто ишловчиларни ҳам «қантариб» қўйган раҳбарлар бор. Улар ҳар бир кун ғанимат эканлигини, ҳосил тақдири шу кунларда ҳал бўлишини унутиб қўйиб, тўй-томошага берилиб кетдилар. Далада камдан-кам одам ишламоқда. Йиғим-терим яқинлашиб қолаётган бир пайтда, кўпчилик колхоз ва совхозларда машиналар мавсумга тайёр эмас.

Бу йил она-Ватанга 400 минг тонна «оқ олтин» топшириш мажбуриятини олганмиз. Ҳосилнинг 250 минг тоннаси машиналарда терилиши керак. Бу — юксак, шарафли ва масъулиятли вазифа. Бу — барча партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик ташкилотларининг, ҳар бир коммунист, комсомол, колхозчи ва совхоз ишчисининг, шаҳар ва район меҳнаткашларининг — ҳаммамизнинг жонажон ва ватанпарварлик бурчимиздир. Шунинг учун пахта далаларида ишни бир кун ҳам бўшаштирмай, ҳар бир колхоз ва совхозда 25 августгача зарбдор, жанговар ва долзарб кун деб эълон қилишимиз лозим. Колхоз ва совхозларнинг ишга яроқли ҳар бир меҳнаткаши далада бўлсин. Ғўза қатор ораларини юмшатсин, ўтга ва ҳашаротга қарши курашсин. Ғўзани кечаю-кундуз суғориб, бир тупини ҳам чанқатиб қўймайлик. Механизаторлар барча терим агрегатларини сифатли ремонт қилиб, мавсумга шай қилиб қўйсин. Механик-ҳайдовчи кадрларни ҳозирдан тайёрлайлик. Далада ишлаётган кишиларга ғамхўр бўлайлик. Уларга маданий-маиший хизматни кучайтирайлик. Партия ташкилотлари пахтакорлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириб, бригада бошлиқларининг ўқишларини ташкил этсинлар. Ҳар бир ишнинг ўз вақтида ва юқори сифатли бажарилиши устдан контроллик ўрнатайлик. Шаҳар меҳнаткашлари ўз оталиқларидаги колхоз ва совхозларга амалий ёрдам берсин.

Пахтакор ўртоқлар, вақт ғанимат. Улкан хирмонимизнинг тақдири шу кунлардаги меҳнатимизга боғлиқ. Эл-юрт олдида олган юксак социалистик мажбуриятларимизни шараф билан бажариш учун бутун куч ва қувватимизни сафарбар этайлик!

ҒАЛЛА ДАВЛАТГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒАЛЛА ЎРИШ ВА ДАВЛАТГА ДОН ТОПШИРИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1971 ЙИЛ 20 ИЮЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Йиллик планга нисбатан процент ҳисобида)
Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — ўримнинг бориши, учинчи стун — дон топшириш.

Ўрта Чирчиқ	100,0	101.8
Бўстонлиқ	64,1	75.3
Юқори Чирчиқ	77,4	62,1
Янгийўл	100,0	44,5
Бекобод	95,5	35,0
Калинин	100,0	30,0
Бўка	98,5	24,6
Пискент	74,7	10,3
Орджоникидзе	94,2	—
Оққўрғон	100,0	—
Область бўйича	86,8	64,3

КУН ТАРТИБИДА — НАРХ МАСАЛАЛАРИ

20 июлда Тошкентда ўтказилган республика кенгаши халқ истеъмоли товарларининг чакана нархларини ва аҳолига кўрсатиладиган хизмат тарифларини белгилаш ва қўллаш масалаларига бағишланди. Кенгашда область партия комитетлари маъмурий ва савдо-молия органлари бўлимларининг мудирлари, область ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, давлат ва кооператив савдоси, маиший хизмат ходимлари, шунингдек, республика давлат нарх комитети ва унинг жойлардаги органлари ходимлари, бир қанча корхоналарнинг раҳбарлари қатнашдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов кенгашни кириш сўзи билан очди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети давлат нарх комитетининг раиси Н. Тожиев ўз докладида нарх белгилаш практикасини ҳар томонлама таҳлил этди.

Кенгашда СССР Министрлар Совети давлат нарх комитетининг раиси В. К. Ситкин нутқ сўзлади.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Госплан раиси С. К. Зиёдуллаев, Ўзбекистон ССР халқ контроли комитетининг раиси Н. Махмудов иштирок қилдилар.

(ЎзТАГ).

СУВНИ ТЕЖАЙЛИК

ЯНГИЙЎЛ. (Ўз мухбиримиздан). Паст-баланд қирлар бағрида яшнаб ётган кўм-кўк ғўзалар кўзларни қамаштиради. Қатор ораларида бир дона бегона ўт кўринмайди.

Дарҳақиқат, **Янгийўл районидаги Собир Раҳимов номли колхоз** аъзоларининг бу йил умидлари зўр, ҳимматлари баланд. Улар КПСС XXIV съезди қарорларидан руҳланиб, ҳосилдорликни пландагидан 5 центнер оширишга, 1060 гектар, майдоннинг ҳар гектаридан 33 центнердан ҳосил йиғиб олишга астойдил бел боғлаганлар. Улар шу ниятга етиш учун фидокорона меҳнат қилиб, мўл ҳосил учун пухта замин яратганлар.

Лекин, ҳали далада иш кўп. Айни кунларда ғўзани қондириб суғормай туриб, олинган юксак мажбуриятни бажариб бўлмайди. Яъни ҳосилнинг тақдири сувчилар қўлида. Улар — дала шунқори!

Бу колхозда кунни тунга улаб, астойдил меҳнат қилаётган Исомиддин Рустамов, Турғун Нортоев, Абдимурод Абдиқаюмов, Тўланди Дудбоев, Абдираҳмон Умиров, Ғафуржон Мунавваров, Ризахўжа Алихўжаев сингари пешқадам миришкор сувчилар кўп. Улар билан колхозчилар фахрланади. Бултур колхоз бўйича 28,5 центнердан ҳосил кўтарилган бўлса, бу ишда сувчилар катта роль ўйнаганлиги алоҳида қайд этилди. Шунинг учун ҳам шу кунларда сувчиларнинг ишига колхозда катта эътибор берилмоқда. Уларга қулай меҳнат ва маиший шароит яратиш учун колхоз правлениеси зарур тадбирларни кўраяпти.

Бултур колхозда 60 киши сувчилик қилган. Бу йил эса сув камлиги ҳисобга олиниб, улар сони 80 кишига етказилган.

Болта Ҳолжанов, Мирхўжа Латипов, Темирбой Тешабоев бошлиқ бригада аъзолари катта майдонларда юқори ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар. Норпўлат Тешабобоев, Анвар Шербековлар бошлиқ звено аъзолари эса гектаридан 35—40 центнердан ҳосил кўтаришга ваъда берганлар.

— Яқинда — деди колхоз раиси Умар Ҳасанов — барча сувчиларимиз билан бу йилги шароитда сувдан тўғри фойдаланиш тўғрисида гаплашиб олдик. Ишимиздаги ютуқ ва камчиликларни ўртада муҳокама қилдик. Уста сувчиларимиз бир оғиздан, сувдан тежамли ва самарали фойдаланишнинг бирдан бир йўли — бир меёрда ҳамма эгатларга баробар сув тарашдан иборат, дедилар.

— Сирдарёлик мусобақадошлар сув тўғрисида қандай маслаҳат бердилар? — сўрарик раисдан.

— Бу йил одатдагидан сув кам бўлиши эҳтимол. Шунинг учун текис карталарга сув тараганда ортиқча уни узоқ тутилмаса ҳам бўлади шу боисдан сирдарёликлар бир картада сувни узоқ туриб, иккинчи картадаги ғўзани чанқатиб қўймаслик керак, деган маслаҳатни бердилар.

Колхоз аъзолари ғўзани қондириб суғориш биринчи даражали вазифа эканини эътиборга олиб бу ишга шундай эътибор бермоқдалар.

БИР ЯРИМ ЙИЛЛИК ОЗУҚА

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ. («Тошкент ҳақиқати» мухбиридан). «Гулистон» колхози партия ташкилоти хўжаликка раҳбарлик қилишни тубдан яхшиламоқда. Давлат планларини бажаришга коммунистларнинг бутун диққат-эътибори жалб қилинган. Шу сабабли ҳам бу ерда ўтган йилга нисбатан ишлаб чиқариш кўрсаткичлари анча юқори.

Сут соғувчилар чорва молларига қаровни яхшилаб, ярим йиллик сут тайёрлаш планини ортиғи билан адо этдилар. Тухум тайёрлаш соҳасида берилган топшириқ ҳам ортиғи билан бажарилди.

Партия ташкилотининг яқинда бўлган йиғилиши колхозда ем-хашак тайёрлаш, чорва қишловига ҳозирлик кўриш масалаларини чуқур муҳокама қилди. Сўзга чиққан коммунистлар хашак тайёрлашда қилинаётган ишларни қайд қилиш билан бирга фойдаланилмай ётган резервларни ишга солиш зарурлигини айтдилар. Ем-хашак тайёрлаш ишига қўшимча ишчи кучлари сафарбар этилди. Ҳозир 12 та машина хашак тайёрлашда ишламоқда. Актив коммунистлардан 55 киши беда ўриш, ғарамлаш, хашак тўплашда фаол қатнашмоқда. Экономист Мирғани Файзиев, агроном-энтомолог Манзир Тўлаев, ферма мудири Нормат Умаров, инженер Мирвали Муротов каби актив коммунистлар кундузи хашак тўплашда қатнашиб, кечқурунлари эса ўз ишларини бажармоқдалар.

— Бизнинг бригада аъзоларимиз ҳам, — дейди бригада бошлиғи Омилжон ака Рўзиматов, — ўзларига топширилган ишни сидқидиллик билан бажариб, бўш вақтларида ариқларни тозалаб, узумзор ичидаги ўтларни ўриб бермоқдалар.

Юқоридаги тадбирлар ижобий натижа бермоқда. Биринчи беда ўримининг ўзидаёқ мўл ҳосил йиғиштириб олиняпти. 1190 ўрнига 1243 тонна беда ғарамлаб қўйилди. Пландаги 55 тонна сенаж тайёрлаб қўйилди. Сомон тўплаш ишлари ҳам уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. 500 тоннадан ортиқ сомон йиғиштириб олинди.

Колхозчилар бу йил ўз имкониятларини тўла ҳисобга олиб, чорва моллари учун бир ярим йилга етадиган миқдорда озуқа жамғариш ниятдалар.

ЁЗ НЕЪМАТЛАРИ

Меҳнаткашлар дастурхонини тўкин-сочин қилиш, сабзавот маҳсулотларини янада кўпайтириш учун ҳаракат қилаётган Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози деҳқонлари бугунги кунда дала ишларини янада кучайтирмоқдалар.

Колхознинг Турғунбой Ўтапов бошлиқ бригада сабзавоткорлари пешқадамликни қўлдан бермай келмоқда. Бу бригада деҳқонлари ҳозиргача давлатга 60 тоннадан ортиқ картошка, 90 тонна помидори, 40 тонна пиёз бодринг ва бошқа неъматлар сотишди.

Дала ишларини пухта олиб бориш ва экилган сабзавот маҳсулотларини ўз вақтида шаҳар меҳнаткашларига етказиб беришда бригаданинг Т. Хулаев, Ў. Раимбоева, О. Тўйчиева, Т. Ўрмонова каби аъзолари алоҳида ўрнак кўрсатмоқда.

А. НУРМАТОВ,
Ж. МАЖИДОВ.

● ТОШКЕНТ ГРЭСи қурувчилари ва монтажчилари шу кунларда фидокорона меҳнат қилишаяпти. 12-блокда сўнгги ишларни олиб боришмоқда. Уни ишга тушириш билан станциянинг қуввати лойиҳадаги 1920 минг киловаттга етади. Суратда: қурилишнинг илғор ғишт терувчиси ўртоқ Р. Губайдуллин. У нормани бир ярим бараварга етказиб бажармоқда.

А. Авазов фотоси. (ЎзТАГ).

ЖАҲОН КИНОСИНИНГ БАЙРАМИ

VII МОСКВА ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛИ ОЧИЛДИ

Жаҳон кино санъатининг ютуқлари Москвада еттинчи марта кўрикдан ўтказилмоқда. Ҳар доим бўлгани каби халқаро фестиваль байроғига «Кино санъатининг инсонпарварлиги учун, халқлар ўртасида дўстлик ва тинчлик учун» деган сўзлар ёзиб қўйилган. Ана шу олижаноб шиор прогрессив реалистик кинематография арбобларини тобора яқин жипслаштирмоқда, ўз ижодларини тинчлик, демократия ва социал тараққиёт ишига бағишланган санъаткорларнинг ҳамкорлигини мустаҳкамлашга ёрдам бермоқда.

Шу кунларда пойтахтда жуда кўп меҳмонлар — етмиш мамлакатдан мингга яқин режиссёр, сценарийчи, актёр, продюсер, кино танқидчилар келишди. Улар конкурс экранларида ўзларининг янги асарларини кўрсатиш билан бирга ижодий мунозараларда бўладилар, Москва, Ленинград, Киев, Тошкент ва бошқа шаҳарлардаги кино ҳаваскорлари билан учрашадилар. Совет Иттифоқидаги ҳамкасбларининг ижоди билан яхшироқ танишиш эса меҳмонларни шубҳасиз қизиқтиради. Фестиваль доирасида кейинги йилларда яратилган энг яхши совет фильмлари намуна учун кўрсатилади. Кремлнинг съездлар саройи икки ҳафта давомида фестивалнинг асосий воқеалар ўтадиган жойи бўлади. Конкурсга тақдим этилган бадиий фильмлар шу ерда кўрсатилади. Фестиваль қатнашчилари ва меҳмонлари, ана шу энг оммавий санъатнинг жуда кўп мухлислари 19 июль куни пойтахтнинг энг катта залига тўпланишди. Еттинчи халқаро кинофестиваль бу ерда тантанали равишда очилди.

Фестиваль ташкилот комитетининг раиси, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги кинематография комитетининг раиси А. В. Романов кириш нутқи сўзлади. У ташкилот комитети номидан фестивалнинг ҳамма қатнашчиларини самимий табриклади.

ТАШАББУС ТУҒИЛГАН ЖОЙДА

● ЯРИМ ЙИЛЛИК МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ ПЛАНИ 133 ПРОЦЕНТ. ● БИР ОПЕРАЦИЯГА 36 СЕКУНД ЎРНИГА 13 СЕКУНД. ● *АЖОЙИБ ТАШАББУС КЕНГ ҚАНОТ ЁЙМОҚДА.*

АЛЬБИНА АЛЕКСАНДРОВНА ДЕВЯТОВА ўз шахсий мажбуриятини муваффақиятли бажариш учун самарали меҳнат қилмоқда. Ушбу суратлар донгдор фрезерчининг меҳнат постида (чапда), цехнинг бир группа ёш ишчиларига ўз иш усулини сўзлаб бераётган вақтда (ўртада) олинган. Ўнгдаги суратда эса цехнинг ўртоқ А. Девятова ташаббусига қўшилган ва меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича беш йиллик планни тўрт йилда бажаришга аҳд қилган созловчилари ака-ука Вилор ва Идеал Маллаевлар ҳамда Абдужаббор Акбаровни (ўртада) ўзаро суҳбат вақтида кўриб турибсиз.

Ж. РАЗЗОҚОВ фотолари.

АЛЬБИНАНИНГ ИШ УСЛУБИ

АЛЬБИНА Александровна Девятовани бутун республикамиз меҳнаткашлари яхши билишади. Ишчилар эса шундай жонкуяр, меҳнатсевар, халқ, Ватан манфаатини ҳамма нарсадан юқори қўювчи моҳир касбдошлари билан ҳақли равишда фахрланадилар.

Бунинг боиси — Альбина Александровна меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича беш йиллик планни тўрт йилда бажариш юзасидан бошланган умумхалқ ҳаракатининг байроқдори бўлди. Ўзининг бу қимматли ташаббуси, меҳнатда ўз сўзига амал қилиши билан барчанинг қалб тўридан жой олди. Эндиликда у бошлаган ҳаракат тобора авж олаяпти, унда иштирок этаётганлар сафига янги-янги ишчилар, бинокорлар, транспортчилар, алоқачилар қўшилишяпти.

Меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича беш йиллик планни тўрт йилда бажариш осон эмас— буни ҳамма яхши тушунади. Унга эришмоқ учун меҳнат унумдорлигини оширишнинг планли топшириқларини ҳисобга олган ҳолда кунлик, ойлик, йиллик нормани доим 120 процент бажариш талаб этилади.

Ташаббускор фрезерчи Альбина Александровна ўз сўзининг устидан чиқишга одатланган. Шу туфайли ҳам зиммасига олган мажбуриятни шараф билан бажармоқда. Янги беш йилликнинг дастлабки олти ойи ичидаги иш якунлари фикримизнинг далили бўла олади.

Ўртоқ А. Девятова шу йилнинг биринчи ярмидан меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича топшириқни 133 процент қилиб адо этди. Бу — зиммасига олган мажбуриятидан анча кўпдир. Шу суръат давом этадиган бўлса, моҳир ишчи беш йиллик топшириқни уч-уч ярим йил ичида бемалол бажариши мумкин.

Шундай юксак кўрсаткичга эришишнинг ўзи бўлмаяпти, албатта. Альбина Александровна иш жойини ташкил этиш ва планлаштириш, иш усуллари ва технологик жараёнларни такомиллаштиришга катта аҳамият бераётганлиги, бу ишда технологлар ва мастерлар билан ҳамкорлик қилаётганлиги учун ҳам шундай муваффақиятларни қўлга киритмоқда.

СЎНГГИ олти ой ичида ташаббускор аёл иш услубида жуда кўп ўзгариш бўлди. Уларнинг кўпчилиги Альбина Александровнанинг ижодий изланиши меваларидир.

Шуни айтиш кераккки, донгдор фрезерчи меҳнат унумдорлигига озми-кўпми ижодий таъсир кўрсатувчи омилларнинг бирортасини ҳам эътибордан четда қолдирмайди, янги-янги резервлар ва имкониятларни қидириб, уларни ишга солади.

Масалан, мавжуд тартибга мувофиқ фрезерчи фақатгина деталларга ишлов бериш билан шуғулланиши, станокни, турли хил деталларни ишлашга созлаш ва қайта созлаш билан созловчилар шуғулланиши керак. Бу тартиб амалда ишга фақат зарар келтирарди, чунки станок созланаётган вақтда фрезерчи бекор туриб қолишга мажбур бўларди. Фрезерчилар ишлаётганда эса созловчиларнинг қиладиган юмуши бўлмасди. Ҳисобларга қараганда, фақат ана шу тартиб туфайли ишчи ҳар сменада иш вақтининг 10—15 процентини беҳуда йўқотар экан.

Альбина Александровна фрезер станокларини созлашни пухта ўрганиб олди, эндиликда у бу юмушни тез амалга оширади. Натижада илгари бекор ўтадиган иш вақтининг анчагина қисмини тежаб қолмоқда.

Иш вақтида турли хил объектив ва субъектив сабабларга кўра узилиш бўлиб туради: ишчилар бир топшириқни бажаргач, янги топшириқ олгунча анча вақт ўтади. Ёки бўлмаса, материаллар, ярим фабрикатлар, инструментлар, етишмай, бўлмай қолади. Кам серияли ишлаб чиқариш шароитида эса бундай камчиликлар тез-тез содир бўлади, уларни олдини олиш эса анча мушкул. Альбина Александровна бунинг ҳам йўлини топди: у бир қанча янги касбларни ўрганди. Агар фрезер ишлови бериладиган деталлар бўлмаса, у слесарлик ҳам қилаверади, ҳатто пармалаш ишларини ҳам бажара олади. Шундай уч касбни эгаллаш туфайли бутун смена давомида унумли ишлайди.

ЮТУҚЛАРГА эришишнинг яна бир омили — станоклар қаровини яхшилиш ва иш жойини доим тоза ҳолда сақлашдир. Альбина Александровна бунга алоҳида аҳамият билан қарайди. Чунки станокнинг доим шай ҳолда бўлиши ва иш жойининг саранжом-саришталиги унга маҳсулот сифатининг юксак даражада бўлишига эришувини таъминлаяпти.

Хронометраж кузатувлари ўтказилганда шу нарса маълум бўлдики, фрезерлаш операцияларини бажаришда иш вақтининг 70 процентдан кўпроғи қўшимча юмушларни бажаришга, яъни детални станокка ўрнатиш, станокни бошқариш, ишлов берилган деталларни ўлчаб кўриш ва ҳоказоларга сарфланар экан. Фақатгина 30 проценти фрезерлаш жараёни учун кетар экан.

Альбина Александровна янгича ишлаши туфайли қўшимча юмушларни бажаришга кетадиган вақтни деярли икки баравар камайтиришга муваффақ бўлмоқда. Бу меҳнат унумдорлигини оширишнинг энг муҳим омилларидан бири бўлиб хизмат қилмоқда. Моҳир фрезерчи иш жойида инструментлар, мосламалар, деталлар, техник ҳужжатларни тўғри жойлаштириш, топширилган вазифани бажаришга олдиндан тайёргарлик кўриш, топшириқни бажариш учун зарур бўлган загатовкалар, инструментлар, оснасткаларни бир кун олдин тахт қилиб қўйиш, буюртмани бажаришнинг энг мақбул ва оптимал усуллари ва услубларини қўллаш натижасида кўзлаган мақсадига эришмоқда.

Юзаки қараганда, меҳнатни пухта ташкил этишнинг бу шартлари, айниқса малакали ишчилар учун унчалик мураккаб ва янгилик эмасдек туюлади. Аслида ундай эмас. Ўртоқ Девятова қатор деталларга ишлов бериш вақтини уч баробар қисқартиришга муваффақ бўлмоқда.

Альбина Александровна бундай тезкорликка катта тажриба ва аниқ ҳаракат қилиш ҳисобига эришмоқда: у бир операцияни иккинчи операция билан уйғунлаштириб боради, яъни операцияларни бажаришда иккала қўли баравар ҳаракат қилади.

Тажрибада маълум бўлганидек, ишлаб чиқаришда иш вақтининг анчагина қисми одатда иш бошлаш олдида йўқотилади, чунки, мастер ишдан олдин барча ишчиларга топшириқлар беради. Яна асбоб тарқатиш омборлари, складлар, архивлар билан муомалада бўлади. А. Девятова бу соҳада ҳам ўзгача йўл тутмоқда. У топшириқни бажариш бўйича барча тайёргарлик ишларини бир кун илгари амалга оширади.

МАСТЕРЛАР, технологлар, контролёрлар билан ижодий ҳамкорликда технологик жараёнларни такомиллаштириш устида ҳам у муттасил изланяпти. Худди шу туфайли қатор деталларга ишлов бериш тезлашди ва ишнинг сифати яхшиланди.

Масалан, илгари эски технологияга мувофиқ бир қанча хил болтлар горизонтал фрезерлаш станогида ажратгич головкаларда фрезерланарди. Болт цанг патронига қисилар ва у қўл билан тик равишда фрезерлаш учун узатилиб турарди. Бу усул анча қийин бўлиб, жуда кўп жисмоний куч сарфлашни тақозо этарди; айни вақтда эса кам унумли эди.

Ўртоқ А. Девятова бу деталларга ишлов бериш усулини қайта кўриб чиқишни таклиф этди. Ташкил этилган комиссия Альбина Александровна иштирокида техника жараёнини такомиллаштириш йўлларини аниқлади ва ажратгич головкани фрезерчи меҳнатини енгиллаштирувчи мослама билан алмаштирди. Янгиликни жорий қилиш туфайли иш шароити анча яхшиланди, меҳнат унумдорлиги эса 30 процентга ошди.

Моҳир фрезерчининг таклифи билан бошқа янгиликлар ҳам жорий қилинди. Жумладан ажратгич головкада фрезерланадиган винтларнинг чуқурчаларини фрезерлаш ҳам кескин енгиллаштирадиган эксцентрик қисқичли айланувчи мослама лойиҳалаштирилди, тайёрланди ва ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Бу мосламани қўлланиш натижасида шу операцияни бажариш деярли бир ярим баравар тезлашди ва меҳнат унумдорлиги 45 процент ортди.

АЛЬБИНА Александровнанинг мавжуд резерв ва имкониятларини қидириб топиш ва ишга солиш йўлида муттасил олиб бораётган ижодий изланишини кўрсатувчи айрим мисоллар бу ерда намуна тариқасида келтирилди. Улар меҳнатни ташкил этишнинг такомиллаштириш ва технология жараёнларини рационализациялашга хизмат қилмоқда.

Тошкент самолётсозлик заводи учинчи цехининг фрезерчиси Альбина Александровна Девятова издошлари цехда анчагина бор. Уларнинг сафига 59 киши бирлашган. Корхонада эса бундай ҳаракат иштирокчиларининг сони минглаб кишиларни ташкил этади. Завод маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари СССР Олий Совети депутати Альбина Александровна ташаббусини кенг ёйиш мақсадида оммавий тушунтириш ишларини яхши йўлга қўйган. Мусобақа илғорлари моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилаяпти.

КПСС XXIV съездида меҳнат унумдорлигини тез суръатлар билан ўстириб бориш лозимлиги алоҳида таъкидланди. Шу нуқтаи назардан самолётсоз А. Девятованинг бу муҳим кўрсаткич бўйича беш йиллик топшириғини тўрт йилда бажариш юзасидан бошлаган ташаббуси катта сиёсий ва иқтисодий аҳамиятга эгадир. Уни областимизнинг барча корхоналарида кенг ёйиш, бу ҳаракат иштирокчиларининг самарали ишлаши учун барча шароитларни муҳайё этиш даркор.

М. МИРҲАМИДОВ.

СЎЗ—АЛЬБИНА ДЕВЯТОВА ИЗДОШЛАРИГА:

АЙНИ МУДДАО

КАСБДОШИМИЗ Альбина Александровна Девятованинг бошлаган ташаббуси айни муддао бўлди.

Мен бу моҳир фрезерчини 1963 йилдан бери танийман. У меҳнатда, жамоат ишларида ҳаммамизга намуна кўрсатаяпти. Очиғини айтсам, ишда унга тақлид қилардим. Альбина Александровнанинг станокни бошқаришдаги маҳоратига қойил қолмай иложинг йўқ.

У бир сўзли ишчи: ваъдасининг албатта устидан чиқади. Меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича беш йиллик план топшириғини тўрт йилда бажариш юзасидан ташаббус билан чиққанда биз ҳам ундан четда қолишни ўзимизга эп кўрмадик. Виждонимиз амри, қалбимиздаги ватанпарварлик туйғуси шунга ундади. Мен ҳам ташаббусга қўшилишга аҳд қилдим. Ўз имкониятларимни ҳисоблаб чиқиб, меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича беш йиллик планини тўрт йилда бажаришга қарор қилдим.

Бунинг учун барча имкониятларни ҳисобга олдим. Мажбуриятни муваффақиятли бажариш жуда кўп омилларга, айтиш мумкин, кўп ҳолларда биз ишчилар ихтиёридан ташқарида бўлган омилларга боғлиқ. Ҳамма гап ана шу омиллардан самарали фойдаланишда қолган.

Аввал биргина станокда ишлардим. У автомат пармалаш агрегати эди. Эндиликда фақатгина шу бир станокда ишлаш билан берган ваъдамнинг уддасидан чиқиш мумкин эмаслигини яхши тушундим. Натижада бошқа станокларни бошқаришни ҳам ўрганишга киришдим. Ҳозир ишлаш технологияси бир-биридан тамомила фарқ қиладиган револьвер ва фрезерлаш автомат станокларини бемалол бошқараяпман.

Шу туфайли ҳам ярим йиллик иш якунлари ёмон бўлмади. Мажбурият даражасидан ошиқ бўлди. Қўшимча анчагина миқдорда деталлар тайёрлашга муваффақ бўлдим. Суръатни бундан буён ҳам ҳеч сусайтирмай ишлайман.

Ш. ТОШМУҲАМЕДОВА,
цех фрезерчиси.

«МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ЎСТИРИШ СУРЪАТЛАРИ ЖАДАЛЛАШТИРИЛСИН. БЕШ ЙИЛ МОБАЙНИДА САНОАТДА МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИНГ 36—40 ПРОЦЕНТ ОШИРИЛИШИ ВА ШУ ҲИСОБДАН МАҲСУЛОТ УМУМИЙ ЎСИШИНИНГ 87—90 ПРОЦЕНТИГА ЭГА БЎЛИШ ТАЪМИНЛАНСИН».

(КПСС XXIV съезди Директиваларидан).

ҚАЛБ АМРИ

Коллективимизнинг ўша умумий йиғилиши ҳаммамизнинг ёдимизда: СССР Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971-1975 йилларга мўлжалланган плани Директивалари лойиҳасини муҳокама қилишга тўпландик. Янги улуғвор марраларни белгилаган бу Директивалар ҳақида гапириш истагини билдирувчилар кўп эди.

Минбарга Альбина Александровна Девятова чиқди. У меҳнат унумдорлиги янги беш йиллик планининг бажарилишида ҳал қилувчи роль ўйнашини таъкидлаб, ўзи бу кўрсаткич бўйича беш йилликни муддатидан бир йил илгари бажаришга аҳд қилганлигини айтди.

Унинг бу сўзлари олқишларга сазовор бўлди, чунки, ўртоқ Девятова ҳаммамизнинг фикри-зикримизни билдирган эди. Бу қалб амри билан айтилган сўзлар эди. Шунинг учун ҳам цехимизда ана шу ташаббус издошлари сафи кундан-кунга кўпайиб борди.

Мен бу цехда анча вақтдан бери ишлаяпман. Шу давр ичида меҳнатимиз шароити беқиёс яхшиланди. Жуда кўп оғир жараёнлар механизациялашди. Меҳнатни пухта ташкил этишга қаратилган жуда кўп тадбирлар амалга оширилди. Шу туфайли меҳнат унумдорлиги ортиб борди. Лекин, бу билан чекланиб қолиш ҳеч мумкин эмасди. Коммунистик партия бизни шунга ўргатган: бугун кечагидан, эртага бугунгидан яхшироқ, унумлироқ ишлаш — шиоримиз! Шунинг учун бошқалар қатори мен ҳам Альбина Александровнанинг ташаббусига бажонудил қўшилдим.

Мажбуриятни нималар эвазига бажаришни ҳам ҳисоб-китоб қилиб чиқдим. Аввало ўзим бошқараётган станоклар сонини кўпайтирдим. Ишим натижаси ҳам яхши бўляпти. Нормани анча ошириб адо этяпман. Шу йилнинг олти ойлик якунлари чакки эмас. Мажбурият даражасида ишлаётганлигим маълум бўлди. Лекин, бу ҳам чегара эмас.

Янада унумли ва сифатли ишлаш имконини берадиган янги-янги резервларни қидириб топиб, ишга солишга ҳаракат қиламан.

М. СТОЛЯР,
цех созловчиси.

МУҚАДДАС БУРЧ

БИЗ, ишчилар ҳар томонлама ғамхўрлик билан қуршаб олинганмиз. КПСС XXIV съездининг мамлакатимиз экономикаси, халқимиз турмушини яхшилашга қаратилган қарорлари ҳам бунинг ёрқин тимсолидир. Бу ғамхўрлик бизни, халқ хўжалигининг қайси тармоғида бўлишимиздан қатъий назар, ҳалол меҳнат қилишга ундайди.

Ҳалол меҳнат қилган эса кам бўлмайди. Ишидан моддий манфаатдорлиги ортади. Шунинг учун ҳам меҳнат унумини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш учун барча имкониятларни ишга солишимиз керак. Бундан, аввало, ўзимиз манфаат кўрамиз, давлатга ҳам халққа ҳам тегаётган фойдамиз салмоғи ортади.

Шу корхонада ишлаётганимга саккиз йил бўлди. Дастлабки вақтда қўлимда ҳунарим йўқ эди. Цех ишчилари менга ҳар томонлама ёрдам беришди, билмаганларимни ўргатишди.

Ҳамма қатори иш унумини оширадиган резервларни қидириб топишга астойдил ҳаракат қиляпман. Цехдошимиз Альбина Александровнанинг ташаббусига қўшилганимнинг ҳам боиси шунда. Мен ҳам зиммамга шахсий мажбурият олганман: меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича беш йиллик топшириғини тўрт ярим йилда бажаришга қарор қилдим.

Иш вақтидан самарали фойдаланишга алоҳида эътибор бераяпман, чунки станокнинг бутун смена давомида бир меёрда ишлашини таъминлаш билан меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришиш мумкин. Смена алмашиш вақтида станокни янги детали ишлашга қайта созлаш, турли хил бошқа операцияларни бажаришда қимматли дақиқаларни тежаб қоляпман. Шу қўшимча вақт ичида норманинг 10-15 проценти ва ҳатто 20 проценти миқдорида маҳсулот тайёрлаш мумкин бўляпти.

Бундан буён ҳам шу йўлдаги изланишни давом эттиравераман.

М. ШОМАҚСУДОВА,
цех фрезерчиси.

ОТА ЎҒЛИ

ОРАМИЗДА ШУНДАЙ ОДАМ БОР

Бир олма дарахтида 14 нав олма ўсганини қаерда кўргансиз? «Қандил», «белий налив», «розмарин», «симеренко»... Чиндан ҳам боғ дарахти! Бир шохидаги олма баҳордаёқ пишади, бошқасидаги олма неч кузда пишади. Баҳордан қишгача олма «конвейери» давом этади. Уни кўришни истасангиз, Тошкент яқинидаги Қибрайга, Ленин номли колхозга келинг. Сизни учратган ҳар бир бола мақсадингизни айтишингиз биланоқ тўғри Фаҳриддиннинг ўғли Зайниддинникига олиб келади. Кекса боғбон оламдан ўтиб кетган. Лекин бир вақтлари ўзи парваришлаган мана шу олма дарахти ундан жонли ёдгорлик бўлиб турибди.

Олдинлари ҳамқишлоқлари Фаҳриддиннинг боғида Ўзбекистоннинг ҳамма мевалари борлигини афсонадай айтиб юришарди. Ҳозир эса унинг ўғли Зайниддин, ўзи ҳам ўн боланинг отаси бўлиб қолган, туғма селекционернинг ишини давом эттиряпти. Ў отасининг ишини шундай ажойиб тарзда давом эттирмоқдаки, энди ҳечким бунга ажабланмайди. Боғда, унинг куч-ғайрати билан бунёд этилган колхоз теплицасида кўпдан-кўп мамлакатлар ва қитъаларда ўсадиган мева ва гулларнинг анвойи хиллари мана ман деб яшнаб турибди. Аммо лимонларга унинг ихлоси айниқса баланд.

Зайниддин бизни теплица томон бошлаб боради. Остонада сеҳрлаб қўйилгандек туриб қоламиз. Гўё афсоналардаги мамлакатга келиб қолгандай бўласан, киши. Кўзингни каттароқ очсанг, бу жозиба йўқолади-да, яна теварак атрофда қуёш раҳмсиз қиздириб жизғинагини чиқариб юборган сапсариқ чўл намоён бўлади. Ўт-ўланларнинг пояси қурукшаб, тиканли симдек бўлиб кетган. Аммо биз бутун теварак-атрофга яна ҳам диққат билан назар ташлаймиз, шунда хаёлда кўрилгани ғойиб бўлади. Рассом атайлаб бўяб ташлагандек дарахтларни кўрасан. Унинг юқори шохларида катталиги ва шакли ҳали сира кўрилмаган тилларанг сариқ этли лимонлар осилиб турибди, ўрта шохларида эса ҳали ғўра мевалар, пастки шохларида ҳарир гуллар.

— Мана бу Тошкент лимони, конвейер деб аталган нави, — дея тушунтиради бу ажойиботг ижодчиси Зайниддин. — Йил бўйи мева қилади. «Катта» тупи йилига 200 дона ва ундан ҳам кўпроқ мева қилади. Ҳар бир меванинг вазни 250-300 граммдан келади. Баъзилари ҳатто 900 граммга ҳам боради...

Теплицалар бўйлаб юрар канмиз, селекциянинг ғаройиб мўъжизаларини кўрамиз. Мана, лимоннинг «Ф-2 юбилей» нави. Юм-юмалоқ «бомба» гўё шохдан ажралиб чиққандай турибди. Ҳар бир меванинг вазни бир килограммга боради. Мана, бир тупда апельсин, мандарин ва лимоннинг уч нави бир илдиздан озиқ олади, бошқа туп эса бир ярим мингдан кўпроқ лимонни берганлиги билан машҳур. Мана бу жажжи туплар ҳали ярим ёшга тўлмаёқ «тўнғич»лари билан гердайиб турипшибди. Гарчи, меваси катта ёнғоқдай бўлса-да, секин-аста лимон шаклига кириб бормоқда. Яна ярим йил ўтгач, мана шу жажжи дарахтлар ҳам селекционерни мевалари билан қувонтиради. Бир ёшиданоқ мевага кириб, боғбон меҳнатини тақдирлайдиган бундай дарахтлар кўпми?

Буларнинг ҳаммасига осонликча эришилгани йўқ, албатта. Цитрус дарахтини ўстиришга Ўзбекистонда 1949 йилданоқ киришишга қарор қилинган эди. Ўшанда Грузиядан лимон, апельсин, мандарин кўчатлари келтирилган эди. Бошқа хўжаликлар қатори Тошкент область, Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхоз ҳам 300 туп кўчат олган эди. Бу кўчатлар икки ярим метр чуқур қилиб қазилган махсус тайёрланган траншеяларга экилган эди: чунки Ўзбекистоннинг иқлими Грузиядагига нисбатан қаттиқ ва шу боисдан кўчат очиқ тупроқда нобуд бўлиши мумкин эди.

Шунга қарамай, кўчатлар жуда секин ўсди. Траншеяларда мусаффо ҳаво ва қуёш нури етишмасди. Деярли мева туккани ҳам йўқ. Колхозлар ўн йил обдон ҳаракат қилишди, бўлмади, сўнгра фойдасиз меҳнат ва маблағни сарфламасликка аҳд қилишди.

Ленин номли колхозда ҳам шундай қилинди. Лекин ўша вақтда оддий колхозчи бўлган Зайниддин Фаҳриддинов цитрус ўсимликларига ўзбек тупроғи ўгай оналик қилади деган фикр билан чиқишолмади. Ахир, аравани гупчаги ҳам келгуси йил кўкарадиган ерда ҳам шундай бўлармишми? Ўзбекистон қуёшининг тафти Грузияникидан кўп бўлса кўпки, сира кам эмас. Тўғри, қиш қаттиқ бўлади, узоқ бўлмаса ҳам қор ерда туриб қолади. Аммо шу ҳам тўсқинлик бўлибдими? Мевасиз дарахтларни кўчиришаётганида у ақалли 50 туп лимон ва апельсинни қолдириб, теплицага ўтказиш ҳақида правлениени кўндирди. Эҳтимол, ўша ерда тегишли микроиқлим яратиш мумкин бўлар.

Теплицада цитрус дарахтлари яхши жойлашди, ғамхўр боғбонни баракали ҳосил билан хурсанд қилди. Муваффақиятдан руҳланиб кетган Фаҳриддинга энди бу камлик қилиб қолди. У пайвандлаш ва қунт билан «парваришлаш» орқали лимоннинг янги, аслидан ҳам серҳосил ва Тошкент иқлимига чидамли навини яратишга аҳд қилди. Тажриба ажойиб натижалар билан якунланди. Ғоят ва ниҳоятда йирик, ширали, айни пайтда сервитамин, хуштаъм навлар яратилди. Бунга биз тўла ишонч ҳосил қилдик.

Ҳосилнинг кўплигидан шохлари эгилиб тушган лимон дарахти тагидаги столда Тошкент лимонлари кўчати олишни сўраб юборилган хатларнинг бир дастаси турибди.

— Ҳамма илтимосларни бажаришга улгурмаяпман, — дейди Зайниддин. — Республикада шундай кўчатларни етиштирадиган йирик хўжалик ташкил қилинса яхши бўларди. Сиз кўриб турган мана шу кўчатлардан Урал ва Сибирга, Кавказ ва Волга бўйига, Украина ва Белоруссияга, Болтиқбўйи ва Молдавияга минг-минглаб жўнатдим. Яна 2 мингтасини жўнатишга тайёрлаб қўйибман. Мамлакатимизнинг ҳамма бурчакларида Тошкент лимонлари бўлишини орзу қиламан.

Бу рўёбга чиқса бўладиган орзу. Зайниддиннинг лимоннинг янги навларини яратишдаги, цитрус ўсимликларини иқлимга мослаштиришдаги қатъияти, бу ўсимликлар инсоннинг иродаси ва ақлига бўйсуниб ўсиши борасидаги ажойиб ишлари ҳақида «Правда»да хабар қилинган эди. Газетанинг мақоласи колхоз цитрусчисининг қунт билан қилаётган изланишлари ва муваффақиятли тажрибаларига ҳамманинг эътиборини жалб қилди. Бу қизиқиш шу вақтгача шунчаки қизиқиш бўлибгина қолмоқда. Ахир, талантли цитрусчи боғбоннинг кўп йиллик тажрибаси аллақачонлароқ республика колхозлари ва совхозларининг мулки бўлиб қолиши мумкин эди-ку! Афсуски, Ленин номли колхоз теплицасига ўхшаган теплицани ҳатто шу яқин атрофдаги хўжаликларда ҳам топа олмайсан киши. Ҳолбуки, бу «мўъжизалар фабрикаси»дан қишин-ёзин одам аримайди. Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик министрлиги мана шу стихияли қизиқишга планли ишлаш майлини қўшса бўлмасмикан? Бу ерда илғор тажриба мактаби ташкил этиб, унда Фаҳриддиновнинг тажрибалари ва усулларини ижодий ўзлаштиришга қодир бўлган колхозчи цитрусчиларни тайёрлаш, сўнгра шу асосда янги муваффақиятларга эришиш мумкин-ку!

Балки, теплицада цитрус ўстириш қимматга тушар, «туясидан қўнғироғи қиммат» бўлган ишдир? Лекин Ўзбекистонда эртанги сабзавот етиштириш ёпиқ тупроқ шароитида анча кенг тарқалган ва ўзини тўла оқлаяпти-ку. Жуда оддий ҳисоб-китоблар ва қиёслашлар ҳам цитрус етиштириш бундан ҳам даромадли эканлигини кўрсатиб турибди. Ниҳоят, Қизилқум ва Қорақум, Мирзачўл ва Қарши чўлларининг қумликлари остида бутун бир денгиз мавжланиб турибди. Бу ерларда сувнинг ҳарорати 70-80 даражага боради. Нега улар бағрида йирик теплицалар барпо этиб бўлмайди? Шундай қилинганида Ўрта Осиё республикаларини, ҳатто мамлакатнинг бошқа районларини ҳам цитрус билан таъминлашда катта аҳамиятга эга бўлган иш амалга оширилган бўлур эди.

Ўзбек цитрусчи селекционерининг муваффақиятларини фан олами ходимлари ҳам тан олишди. Биз Фаҳриддиновни Тошкент қишлоқ хўжалик институти студентлари, профессорлари ва ўқитувчилари билан учрашувда кўрдик. Учрашувда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиклари бўлган биологлар ҳам бор эди. Уларнинг ҳаммаси «халқ олимимиз»нинг ишлари ҳақида ҳурмат билан гапиришди.

Булар шунчаки ҳурмат юзасидан айтилган гаплар эмас. Фаҳриддиновнинг селекция методлари, цитрус ўсимликларини ўстириш ва парвариш қилиш усуллари фақат шахсий тажриба ва ўз иши билан қизиққан кишининг нозик кузатувчанлигигина бўлиб қолмай, бунда чинакам илмий башорат, ўсимликлар физиологиясига боғлиқ бўлган бирор йўналишда олиниши лозим бўлган ишни олдиндан кўра билиш фазилати бор. Аввало бундаги тафаккурнинг ўзи кишини ҳайратга солади. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ленин номли колхоз теплицасини ўзининг доимий тажриба базаларидан бирига айлантирса айни муддао бўлур эди. Ажойиб селекционер ва олимларнинг ҳамжиҳатлик билан иш кўриши ҳар икки томонга ҳам беқиёс фойда берган бўлур эди.

Яна бир истагимиз бор. Фаҳриддиннинг тўнғич ўғли Евмиддин ҳозир қишлоқ хўжалик институтининг III курсида ўқийди. У отасига кўп ёрдамлашади. Унинг амалдаги кароматини ўзлаштирмоқда, назарий билимлари асосида бу тажрибани бойитмоқда. Студентлар колхоз теплицасининг доимий меҳмони. Лекин улар фақат меҳмон бўлиб қолмасликлари айниқса муҳимдир. Бу ерда бўлғуси боғбон-агрономларнинг ишлаб чиқариш практикасини планли равишда ташкил этиш мумкин бўлур эди. Шу асосда битирувчи студентлар ўзларининг реал диплом ишларини тайёрлашлари ва ёқлашлари мумкин бўларди. Ўзига хос колхоз табиатшуносининг иши эътибордан четда эмас, албатта. Ҳозир у Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном. «Ўзбекистон» нашриёти унинг «Тошкент лимони» китобчасини нашр этди. Китобчада цитрус ўсимликларини қандай ўстириш, парвариш қилиш ҳақида ҳикоя қилиб берган. Талантли селекционернинг ютуқлари билан танишиш учун бу ерга маҳаллий мутахассислар, қишлоқ хўжалик ходимларигина эмас, балки Швеция ва Ҳиндистондан, Куба ва Ливандан, АҚШ ва Мавританиядан, Канада ва Танзаниядан, Туркия ва Сомалидан, Афғонистон ва Кениядан жуда кўп чет эллик меҳмонлар келиб туради... Дунёнинг етти иқлимидан келганларнинг ҳаммаси ҳам Зайниддиннинг теплицаларини дўстлик боғи деб аташади.

Она ернинг кенг бағрида чинакам ижодий, кўтаринки меҳнат қилиш учун совет деҳқонига йўл очиб берган коллективлаштириш тонгида машҳур олим ва селекционер И. В. Мичурин «Колхозчи — тажрибакордир» деган эди. Зайниддин Фаҳриддиновнинг муваффақиятлари ана шу ҳикматнинг жуда кўп мисолларидан биридир.

Колхоз тажрибакори цитрус ўсимликлари табиатига дадил кириб бориб, маҳаллий иқлим шароитлари талабларини ҳисобга олган ҳолда уларни ўзгартирди, янги навларини яратди ҳамда мўл ҳосил беришга мажбур қилди. Бу ишларни у кишилар бахт-саодати йўлида қилди.

И. МУҚИМОВ,
В. РЕУТ,
(«Правда»нинг махсус мухбирлари).
Тошкент шаҳри.
(«Правда», 17 июль).

ДАМ ОЛИШ УЧУН БОЛГАРИЯГА

Ўзбекистон пойтахт областининг бир группа пионерлари Тошкентдан Болгария Халқ Республикасига жўнаб кетди. Болаларни Хасково область касаба союз совети таклиф қилди. Улар Қора денгиз бўйидаги «Олтин қумлоқ»да йигирма кун дам оладилар.

Тошкент эса Хасково округидан келган болаларни кутиб олди. Болгариялик болаларнинг дам олиши учун Чотқол тизма тоғлари этакларида жойлашган пионерларнинг «Гулистон» лагерида махсус хоналар ажратиб қўйилди. Келгусида Тошкент ва Хасково пионерларининг бир-бирларига боришлари янада кенгайтирилади.

(ЎзТАГ).

ЧОРВА ОЗУҚАСИ КЎПАЯДИ

Шу кунларда **Оржоникидзе районидаги «Правда» колхозининг** далаларида иш қизғин. Бу йил хўжаликда алмашлаб экишга катта эътибор берилди. Шу мақсадда 200 гектар майдон бедазорга айлантирилди. Чорвадорлар қимматли озуқани кўплаб етиштириш учун барча чораларни кўрдилар. Бедазорлар тез-тез суғорилиб турилди. Ҳар бир ўримдан кейин минерал ўғитлар билан озиқлантирилди. Бу эса бедаларнинг тез ва соғлом ўсишини таъминлади. Ҳосилдорлик ҳам кўпайди. Қисқа вақт ичида ҳар гектар ердан йиғиштириб олинган беда 90 процентданга етди.

Шуниси қувончлики, ҳар йили хўжаликда бедалар ўрилиб қуритилар, кейин ғарам-ғарам қилиб қўйилар эди. Бу йил иш бошқача ташкил этилди. Колхозчилар қиш фаслларида ҳам чорва молларини кўк беда билан боқишга ҳаракат қилишмоқда. Шу мақсадда кўплаб сенаж тайёрлаш чоралари кўрилди. Ўрилган бедалар ярим ҳолда қуриши билан улар майдаланиб, ўраларга ташланди ва усти маҳкам беркитиб қўйилди. Ҳозир 600 тоннадан ортиқроқ беда сенаж қилинди. Бу эса пландагига нисбатан анча кўпдир.

Колхоздаги ёшлар, кексалар ҳам чорвадорларга яқиндан ёрдам бериб, бир ярим йилга етадиган миқдорда хашак тайёрлаш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Колхоз правлениеси чорва озуқаси тайёрлашда қатнашаётган кишилар учун барча қулайликларни яратиб берган. Керакли миқдорда техника ажратилган. Бу эса чорва қишловига пухта тайёргарлик кўришни таъминламоқда. Беда майдонлари, маккажўхори ва бошқа экинлар агротехника талабларига мувофиқ парвариш қилиниши, ўз вақтида суғорилиб, озиқлантирилиши мажбуриятни қоплайдиган даражада ем-хашак жамғариш имконини беради.

А. ИНОҒОМОВ,
Ж. РАЗЗОҚОВ.

Суратларда: (юқоридан пастга) колхознинг ферма мудири Аким Аблиев, қишловга тайёрланган ем-хашак.

БОСИЛМАГАН ХАБАРЛАР ИЗИДАН

„ЎЗБОШИМЧА ШОФЕРЛАР"

Ушбу сарлавҳа билан редакцияга келган бир хатда Юқори Чирчиқ районидаги Янгибозор автобус-таксомотор паркининг айрим шофёрлари район марказидан Тошкентга келгунга қадар икки марта тўхташ ўрнига йўл-йўлакай тўхтаб, йўловчиларнинг ҳар қадамда тушириб ва олишлари танқид қилинган эди.

Парк директори ўртоқ Г. К. Черниговнинг редакцияга маълум қилишича, баъзи ҳайдовчиларнинг ўзбошимчалик билан графикни бузиб келаётганликлари тўғри, деб топилган. Тўхташ қоидасини бузиб келган ҳайдовчи Т. Эргашевга қаттиқ ҳайфсан берилган. Шофёр Ниёзов эса бир ой муддат билан автобус ҳайдашдан маҳрум этилган. Шунингдек, шофёрлар иши устидан қаттиқ контроль ўрнатилган ҳамда бундан кейин графикнинг бузилишига йўл қўйган ўзбошимча ҳайдовчиларга нисбатан қаттиқроқ чора кўриш уқтирилган.

„ТАЛАБИМИЗ ҚАЧОН ҚОНДИРИЛАДИ?"

Янгийўл шаҳар «Кондитер» посёлкасида жойлашган 10—уйда яшовчи меҳнаткашлар номидан редакцияга келган бир хатда шу уйнинг иситиш системаси бир неча йилдан бери ремонт қилинмай, хонадонлар водопровод суви билан нормал таъминланмаганлиги ва шу каби камчиликларга тегишли ташкилот раҳбарлари яхши аҳамият бермаётганликлари танқид қилинган эди.

Шаҳар ижроия комитети раисининг муовини ўртоқ Н. Нурматовнинг бизга йўллаган жавобида айтилишича, уйнинг иситиш системаси ва водопровод қурилмаси шу йилнинг учинчи кварталида ремонтдан чиқарилади. Газ билан иситиш эса 1972 йилда амалга оширилади.

ХУШХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ЛЕКЦИЯ ВА СУҲБАТЛАР

Республика илмий атеизм уйининг ходимлари Тошкентнинг «Янги ҳаёт» маҳалласида «Космос ва атеистик тарбия» темасида лекция ўтказишди. Лекциядан сўнг шу темага оид кинофильм кўрсатилди.

Пойтахтимизнинг 3-нон заводи ҳамда картон фабрикасида эса «Диний байрамларнинг зарари», «Диндорлар ҳийласи» ва ҳозирги замон медицинаси» каби темаларда суҳбатлар ўтказилди. Пушкин номидаги маданият ва истироҳат боғида бўлиб ўтган савол-жавоб кечаси айниқса қизиқарли ўтди.

Илмий атеизм уйи ходимлари республикамизнинг бошқа шаҳар ва районларида ҳам тез-тез бўлиб туришади. Илмий ходимлардан В. Муҳамедов билан Н. Муталов Бухоро областига жўнаб кетишди. Яна бир группа атеистлар Фарғона областининг марказида атеизм уйи филиалини ташкил этишмоқда.

ШИЙПОНДА КИНОФИЛЬМ

Далада меҳнат қилаётган колхоз ва совхоз ишчиларига кинофильмлар кўрсатиш ишлари яхши олиб борилаётир. Область кинофикация бошқармаси бу йил ўтган йилга нисбатан 30 та кўп кўчма кино қурилма ташкил этди.

Ҳозир областимизда 320 дан ортиқ шундай қурилма аҳолига хизмат қилаётир. Айниқса, Оққўрғон, Бўстонлиқ, Юқори Чирчиқ ҳамда Оржоникидзе районлари киномеханиклари аҳолига намунали хизмат кўрсатмоқдалар.

Сўнгги йилларда область районларида доимий кинотеатр бинолари қуриш ҳам жадал олиб борилаётир. Яқинда Пискент марказида 300 ўринли кинотеатр ишга туширилди. Бўстонлиқ районининг чорвадорлари учун ҳам 300 ўринли кинотеатр биноси қуриб берилди. Ҳозир Паркент, Янгийўлнинг Чиноз посёлкасида кинотеатрлар қуриш ишлари олиб борилаётир.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

Шимолий Ирландиянинг пойтахти Белфаст шаҳрида ишчиларнинг полиция билан тўқнашувлари давом этмоқда. Ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилиб чиқаётган корхона ишчи ва хизматчилари бу ерда ҳукм сураётган ишсизлик ва очликка қарши норозилик билдиришмоқда. Суратда: Англия солдатлари намойиш қатнашчиларига қарши зўравонлик кўрсатишмоқда.

Камера Пресс-ТАСС фотоси.

ИОРДАНИЯДАГИ АҲВОЛ

ҚОҲИРА, 19 июль. (ТАСС). Фаластин қўмондонлигининг вакили бу ерда қуйидагиларни айтди: Иорданиянинг Ал—Агвар районида Иордания армияси қисмлари билан Фаластин партизанлари отрядлари ўртасида шиддатли жанглар давом этмоқда. Иордания қўшинлари бу жангларда артиллерия, авиация ва танклардан фойдаланмоқда, фаластин партизанларининг ичимлик сув, озиқ-овқат ва ўқ-доридан маҳрум бўлиб қолган айрим группалари Иордания дарёси орқали оккупация қилинган территория томон чекинишга мажбур бўлдилар.

Аммондан олинган хабарларга қараганда, Иордания ҳукумати кеча кечқурун қуйидагиларни айтган: Иордания ҳукумати 1970 йилда Қоҳирада ва Аммонда (Иордания маъмурлари билан фаластин партизанлари ўртасидаги муносабатлар тўғрисида) «муайян шартлар билан» имзоланган битимлар шароит ўзгарганлиги сабабли ўз кучини йўқотди, деб ҳисоблайди.

Айни вақтда ҳукумат вакили «руҳи ва асослари ўз кучини сақлаб қолади» деган сўзларни илова қилди.

ДАМАШҚ, 19 июль. (ТАСС). Иорданиядаги аҳвол Сурияда жиддий ташвиш туғдирмоқда. Расмий манбалардан маълум бўлишича, Сурия Араб Республикаси ҳукумати Иорданияда қон тўкилишини тўхтатиш учун тегишли чораларни кўрмоқда. Президент Ҳафиз Асад махсус кенгаш ўтказди. Бу кенгашда араб социалистик уйғониш партияси регионал раҳбарлигининг аъзолари, ҳукумат аъзолари, ҳарбий раҳбарлар, шунингдек, фаластин озодлиги ташкилоти ижроия комитетининг раиси Ясир Арафат қатнашди.

СУДАНДА ҲАРБИЙ ТЎНТАРИШ

БАҒДОД, 20 июль (ТАСС). Ироқ информация агентлигининг хабарларига кўра, армиянинг бир группа офицерлари Суданда ҳокимиятни ўз қўлларига олдилар. Ҳарбий тўнтариш раҳбарлари президент саройини танклар билан қуршаб олдилар ва радиостанцияни ишғол этдилар.

Ироқ информация агентлигининг хабарларидан маълум бўлишича, тўнтаришга майор Хомиш Аль-Атта бошчилик қилган. У бир оз вақт Судан революцион кенгашининг аъзоси ҳамда бош министр ёрдамчиси бўлиб ишлаган. 1970 йил ноябрь ойида Аль-Атта барча лавозимларидан озод этилган ва вақтинча ўз уйига қамаб қўйилган эди.

Агентликнинг ёзишига кўра, тўнтаришни ташкил этишда шунингдек президент гвардияси қўмондони генерал Абдул Раҳмон Шароф ва 3-бронетанк полкининг командири полковник Абдул Мунайм Аҳмад иштирок этганлар.

УГАНДАДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

НАЙРОБИ, 19 июль. (ТАСС). Кампаладан хабар беришларича, Уганда президенти Иди Амин Ғарбий Европа ва Исроилга қилган сафаридан қайтиб келган.

У Жинжа шаҳрида сўзлаган нутқида ўтган ҳафта ичида Жинжа ва Морото гарнизонларидаги солдатлар ҳукуматга қарши «исён» кўтарганликларини тан олди. Унинг айтишича, ҳозирги вақтда ҳукумат ана шу гарнизонлардаги аҳволни ўз назоратига олган.

Уганда президенти қўшни Танзанияга таҳдид қилиб гапирди ва бу мамлакатнинг маъмурларини Уганда «партизанлари»ни, яъни собиқ президент Оботе тарафдорларини Уганда территориясига юбориш учун ёрдам беришда, шунингдек, Уганда билан чегарадош жойда ҳарбий хавф-хатар вужудга келтиришда айблади.

Иди Амин ҳарбий ёрдам олиш мақсадида Ғарбий Европа ва Исроилга борганлиги тўғрисида хабар берилган эди. У ана шу сафарига тўхталиб, олиб борган музокараларнинг якунларини шарҳлаб беришга унамади ва ўзининг сафари «ғоят муваффақиятли» ўтганлигини айтди.

ЛОНДОН, 19 июль. (ТАСС). Англиянинг машҳур журналисти, Африка проблемалари билан шуғулланувчи мутахассис Колин Лигэм Танзаниядаги Бокоба шаҳридан юборган ва Лондондаги «Обсервер» газетасида босиб чиқарилган хабарида қуйидагиларни ёзади: Уганда билан чегарадош жойда Танзания томонининг «ҳарбий активлиги»ни кўрсатадиган ҳеч қандай аломатлар йўқ. Уганда президенти Иди Амин ана шундай «ҳарбий активлик» тўғрисида гапирган эди.

Хабарда бундай дейилади: уч инглиз журналистининг Танзания билан Уганда ўртасидаги бутун чегара бўйлаб ўтишига рухсат берилган эди. Улар ҳеч қаерда Уганда давлат бошлиғи эслатиб ўтган Танзания ҳарбий қисмларини ёки «партизанлар»ни учратмадилар. Танзаниянинг чегарадан тахминан 30 километр нарида Кьяка районида жойлашган бирдан-бир ҳарбий бўлинмаси аскарларининг миқдори бир батальондан ошмайдиган отряддан иборат. Чегара хизматини полиция патруллари бажармоқда. Хабар авторининг ёзишича, Танзания президентининг ўринбосари Рашидий Кавава у билан қилган суҳбатида қуйидагиларни айтган: Танзания солдатлари ёки партизанларидан бирор киши ҳам Угандадаги ҳарбий тўнтаришдан буён ўтган вақт ичида Танзания—Уганда чегарасидан ўтмади.

«Милтон Оботе ва унинг тарафдорлари, — деди президент ўринбосари, — Танзанияда бошпана олиш ҳуқуқига эга бўлганлари Угандадаги ҳозирги раҳбарларнинг гумонсираши учун асос қилиб олинган. Аммо мен сирни очиб бера оламан: Оботе 3 ой муқаддам Танзаниядан чиқиб кетган ва ҳозирги вақтда Африкадаги бошқа бир мамлакатда истиқомат қилмоқда. Муайян сабабларга кўра, бу мамлакатнинг номи сир тутилади».

ШАҲАРЛИКЛАР ДАСТУРХОНИГА

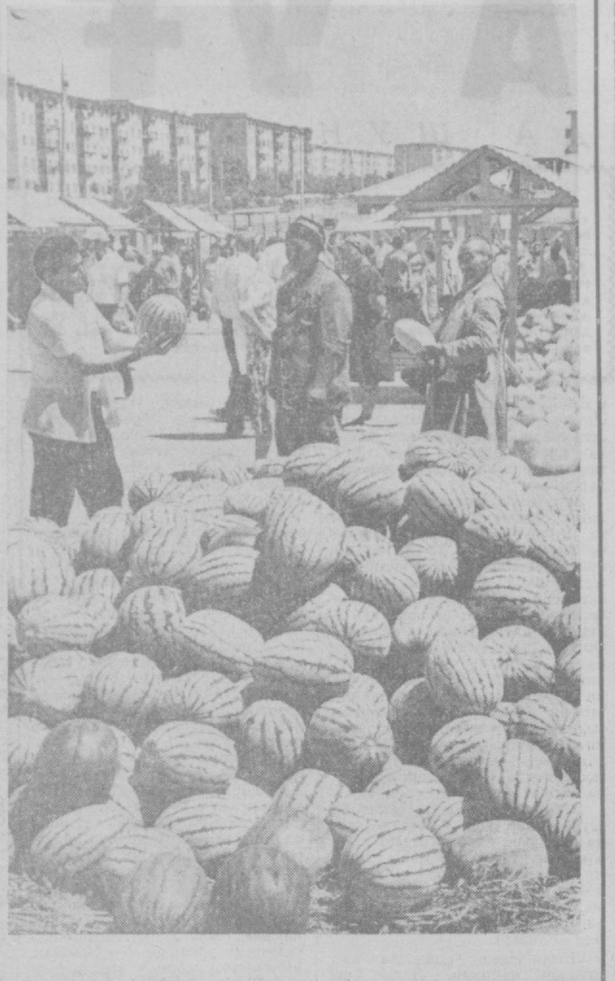

ЭЛ ХИЗМАТИДА

Тўкин ёз. Боғларда, пайкалларда пишиб етилган ноз-неъматлар шарбатга тўлган. Колхоз бозорларида сотилаётган ширин-шакар мевалар тилни ёради.

Шу пишиқчилик кунларда пойтахтдаги «Фарҳод» бозори яна ҳам гавжум. Бу ерга эрта тонгдан кечгача колхоз ва совхозлардан турли-туман сабзавот ва мевалар келиб турибди. Бозорда меҳнаткашларга савдо хизматини яхшилаш соҳасида ибратли ишлар амалга оширилаяпти деҳқонларнинг ўз мева ларини бемалол сотишлари учун шароит яратилмоқда.

Зилзиладан кейин Чилонзор райони янада кенгайиб кетди. Чилонзор массивида яшаётган меҳнаткашларга Бешёғоч бозоридан савдо қилиш анча қийинчилик туғдирди. Шунинг учун бозор маъмурияти Чилонзор марказида янги «Фарҳод» бозори қуришга қарор қилдилар.

— Янги 800 ўринли «Фарҳод» бозори бу йилдан бошлаб тўла-тўкис ишга тушди.— дейди бозор директори Собиржон Валиев.— Ҳар куни бозорда 150 тоннадан ортиқ маҳсулот билан савдо қилинаяпти. Бу ерда сотувчиларга қулай шароит яратиб берилган. Яқинда «Турист» ошхонаси ишга туширилди. 25 ўринли меҳмонхона ҳам сотувчиларга хизмат қилмоқда. Сабзавот маҳсулотлари, мевалар ва полиз маҳсулотлари сотиш учун алоҳида-алоҳида жойлар ажратиб қўйилган. Бозор озодалигини сақлаш учун ҳам махсус кишилар ажратилган. Яқиндан бошлаб янги қовун растаси ишга туширилди.

Бундан ташқари, бозорда хизмат кўрсатиш бюроси ишламоқда. Бу бюронинг ташкил этилишидан сотувчилар миннатдор. Бюро сотувчиларга адрес орқали ўз юкларини керакли жойга етказиб беради.

Деҳқонларнинг ўз маҳсулотларини даладан тўғри бозорга олиб келишлари учун ҳам бозорда шароит яратилган. Ҳозирги пайтда тўртта юк машинасида «Халқобод» комбинати ва бир қанча боғдорчилик совхозларидан бу ерга маҳсулотлар келтирилаяпти.

Бозорда сотувчи ва харидорлар учун зарур шароит яратиб беришда жон куйдириб меҳнат қилаётган ходимлар кўп. Улар орасида Қудрат Тиллаев, Худойберди Қорабоев, Икром Рўзиев, Аҳад Аҳматов, Марям Умарова, Кимё Жўраеваларни ҳамма ҳурмат билан тилга олади.

Дала ноз-неъматларини меҳнаткашлар дастурхонига етказиб беришда бозор коллективи шундай фаол меҳнат қилаяпти.

Н. ТЎРАЕВ.

Суратларда (ўнгдан чапга): Чилонзордаги Фарҳод бозорида яқинда ишга туширилган қовун-тарвуз бозори, бозор ходимларидан З. И. Харизина, И. Рўзиев ва бозор директори С. Валиев ўртоқлар. Янгийўл районидаги Свердлов номли совхоз деҳқонлари ўзлари етиштирган сабзавот маҳсулотлари билан савдо қилмоқда.

Автор фотолари.

Т О Ғ БОЛАЛАРИ

Чотқол тоғи этакларида бўлган киши ажиб манзаранинг гувоҳи бўлади. Тўрт томон баланд тоғ тизмалари билан ўралган. Қорли чўққилар паға-паға — булутлар билан туташиб кетгандек. Хиёл пастроқда эса дов-дарахтларга бурканган сўлим оромгоҳ, бир хилда тушган бежирим уйлар кўзга ташланади. Барҳаёт космонавт-учувчи Юрий Алексеевич Гагариннинг номи билан аталувчи пионер лагери шу ерда жойлашган.

Лагерга кириб келишимиз билан қувноқ ва хушчақчақ болалар даврасига тушиб қолдик. Улар бир хилда кийинган, галстук тақиб олишган.

Лагерь бошлиғи Анна Ивановна Степанова, бош пионервожатий — Тошкент театр ва рассомчилик институтининг талабаси Владимир Толюпов лагерь қучоғида ўз каникулларини мароқ билан ўтказаётган мактаб ўқувчилари, улар учун бу ерда яратиб берилган шароит ҳақида гапириб беришди.

— 1961 йилда космонавт-учувчи Юрий Гагарин лагеримизда меҳмон бўлганди. — деб эслайди Анна Ивановна.— шунда болалар Юрий Алексеевични қучоқ очиб қарши олишди, қизиқарли суҳбатлар бўлди.

— Лагерда дам олаётган 385 ўғил-қизларимизнинг ҳар бир куни унумли ўтмоқда.— гапга қўшилди Владимир.— Биз Ленин комсомолининг 1972 йил 19 майда ўтказиладиган 50 йиллик тўйига пухта ҳозирлик кўряпмиз. Иттифоқимиз миқёсида бошланган «юришга доимо тайёрмиз» номли анъанавий ҳаракатни давом эттирмоқдамиз. Куни кеча «Пионерлар анъанавий куни» деган кеча ўтказилди. Унда пионерлар 1970 йилда юз берган муҳим воқеаларни эслашдилар. Сўнгра бадиий ҳаваскорлик тўгараги қатнашчилари концерт қўйиб беришди. Ҳарбий денгиз флоти куни муносабати билан «Капитан Грант болалари» асарини саҳналаштирмоқдамиз: «Ёш гагаринчи» радиогазетамиз ишлаб турибди. Ўқитувчилар радио орқали болалар тарбиясига оид қизиқарли лекция ва суҳбатлари билан чиқишмоқда.

Лагерда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриёти ишчи ва хизматчиларининг юзлаб ўғил-қизлари дам олишяпти. Тарбиячилардан Валентина Васильевна Абрамова, Таисия Кириловна Сарафанова, Ольга Михайловна Николаевалар уларга бош-қош, пойтахтимиздаги 1-поликлиника врачи Марка Васильевна Дзола, ҳамшира Ольга Ивановна Клочкова, тиш врачи Лариса Дмитриевна Соловьевалар куну-тун пионерларнинг саломатлигидан хабар олиб туришибди.

Ҳа. Бўстонлиқ районидаги Янгиқўрғон дам олиш зонасида жойлашган Гагарин номли пионер лагери қучоғида болаларнинг ҳар бир куни мароқли ўтмоқда.

Т. ЮСУПОВ.

Спорт

РУСТАМ—ИККИНЧИ, ЭРКИН—УЧИНЧИ

СССР халқлари спартакиадасида қатнашаётган оғир атлетикачилар юксак натижалар кўрсатишмоқда. Енгил вазнликлар баҳсида ҳам СССР ва Европа рекордларига тузатишлар киритилди. Маълумки, бу вазнда тбилисилик Дито Шанидзе билан ўзбек полвони Эркин Каримов кўп йиллардан буён тортишиб келадилар. Илгариги спартакиадада Эркин чемпион бўлиб, республикамиз делегациясига ягона олтин медални олиб берган эди. Бу сафар грузин штангачиси ғолиб келди. У уч машқда 390 килограмм натижа кўрсатди. Шанидзенинг ривок машқида кўрсатган юқори натижаси — 120,5 килограмм ғалабани таъминлашига ёрдам берди. Бу машқда Шанидзе СССР ва Европа рекордини ўрнатди. Эркин Каримов 377,5 килограмм натижа билан учинчи ўринни ва катта бронза медалини олди. У шунингдек, жимда 125 килограмм оғирликдаги тошни кўтариб ҳамма рақибларидан ўтиб кетди ва кичик олтин медалга сазовор бўлди. Толчокда эса 145 килограмм билан иккинчи бўлди ва кичик кумуш медаль билан тақдирланди.

Классик кураш бўйича Ўзбекистон командаси делегациямизга энг кўп — 19 очко олиб берди. Собиқ жаҳон чемпиони Рустам Казаков спартакиаданинг кумуш мукофотчиси бўлди. У финал олишувида грузиялик Мегрешвилига ютқазиб қўйди. Бошқа полвонларимиздан Аббос Шодиев тўртинчи ўринни, А. Абайдулин олтинчи, М. Ли еттинчи ўринларни эгалладилар.

Қўлга киритилган очколар умумкоманда ҳисобида Ўзбекистон вакилларини ўн тўртинчи ўринга кўтарди.

ДАЪВОГАРЛАР БАҲСИ

Москвада Т. Петросян — В. Корчной ўртасидаги жаҳон чемпионлиги даъвогарларнинг ярим финал матчида саккизта ўйин кетма-кет дуранг бўлиб тугади. Ҳисоб — 4:4.

Денвер шаҳрида эса бунинг аксича битта ҳам дуранг натижа қайд қилингани йўқ. Р. Фишер рақиби Б. Ларсен устидан 5:0 ҳисобида ғалаба қозонмоқда. Американлик гроссмейстер финалга чиқиш учун қолган беш ўйиндан ярим очко олса кифоя.

РАҚИБЛАР МАЪЛУМ

1974 йилги жаҳон футбол чемпионатида 98 мамлакат командаси қатнашиш истагини билдирган. Аммо 1974 йил 13 июндан 7 июлгача ГФР стадионларида ўтадиган финал ўйинларда бор-йўғи 16 терма команда мусобақалашади. Жаҳон чемпионлари Бразилия ва турнир ташкилотчилари ГФР футболчилари саралаш ўйинларисиз финалга киритиладилар. Қолган 14 команда шу йил 1 октябрдан 1973 йил 31 декабргача бўладиган саралаш ўйинларида аниқланади.

Европа мамлакатлари тўққиз группага бўлинган. Бу группалар составн чек ташланиб маълум бўлди: 1 — Швеция, Венгрия, Австрия, Мальта; 2. — Италия, Швейцария, Туркия, Люксембург; 3 — Бельгия, Голландия, Норвегия, Исландия; 4 — Руминия, ГДР, Албания, Финляндия; 5 — Англия, Польша, Уэльс; 6 — Болгария, Португалия, Шимолий Ирландия, Кипр; 7 — Югославия, Испания, Греция; 8 — Чехословакия, Дания, Шотландия; 9 — СССР, Франция, Ирландия.

Дастлабки саккиз группа ғолиблари бевосита финалга чиқадилар. Совет футболчилари тушган тўққизинчи группа ғолиби қоидага кўра кейин Жанубий Америка зонаси учинчи саралаш группаси (Перу, Чили ёки Венсуэла) ғолиби билан учрашади.

Жанубий Америка зонасидан иккита финалчи, Африка зонасидан битта, Осиё ва Океаниядан битта, Марказий ва Шимолий Америка зонасидан битта финалчи чиқади.

МАССИВДА ЯНГИ МАГАЗИН

1-Қорақамиш массивининг 4-микрорайонида меҳнаткашларга савдо хизмати тобора яхшиланмоқда. Яқинда бу ерда Собир Раҳимов пишчеторгига қарашли янги 69-озиқ-овқат магазини ишга туширилди.

— Эрта-индин шу микрорайонда яна иккита замонавий озиқ-овқат магазини ишга туширилади.—дейди магазин мудири Қаҳҳор Раҳимжонов.—ҳозир магазинни тезроқ ишга тушириш учун тайёргарлик ишлари қизғин олиб борилмоқда. Янги магазин қошида озиқ-овқат маҳсулотлари билан бир қаторда сабзавот ва мева билан савдо қилувчи дўкон ҳам ишлай бошлайди.

Массив меҳнаткашларига намунали савдо хизмати кўрсатишда магазин ходимларидан Тальат Хониев, Абдурашид Абдуворисов, Дилбар Содиқовалар ўрнак бўлишмоқда. Улар хизматидан массив аҳолиси беҳад миннатдор.

А. С. Пушкин номли Москва драматик театрининг коллективи яқинда Георгий Мдиванинининг «Катта она» пьесасини саҳналаштирди. Бу янги саҳна асарида партиявий софдиллик, принципиаллик, коллективга бўлган ҳурмат темаси асос қилиб олинган. Спектаклга РСФСР халқ артисти Б. Толмазов режиссёрлик қилган. Суратда: «Катта она» спектаклидан кўриниш.

М. Строков фотоси, (ТАСС).

БИЗГА ЁЗАДИЛАР

КЎНГИЛЛИ ҲОРДИҚ

Оққўрғондаги Мустафо Чачи номли колхозлараро пионерлар лагерида 320 ўғил-қиз дам оляпти.

Ўқувчиларнинг кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун барча шарт-шароит муҳаё этилган. Шинам хона, шахмат-шашка, телевизор, ёзги кинотеатр, бассейн улар ихтиёрида. Пионервожатийлар М. Толипова, Ф. Ғозиева, Н. Михайловалар доимо хушчақчақ болалар орасида.

Мавсум охиригача лагерда мингдан ортиқ пионер дам олади.

Ғ. ТОЖИБОЕВ.

ЯНГИ БИНОЛАР КЎРКИ

● Пойтахтнинг Энгельс кўчасида яна бир улкан иншоот қад кўтарди. Бўлажак «Модалар уйи» биносига сайқал бериш ишлари бажариляпти. 159-трестнинг 8-қурилиш бошқармаси бунёдкорлари қурган «Модалар уйи» Октябрь байрами арафасида ишга туширилади.

С. СУЛТОНОВ.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ҚАДИМГИЛАР ПОЧТАСИ

Қадимги Мисрда хат ташувчиларга ҳайкаллар ўрнатишган. Юнонистонда эса улар даҳлсиз одам ҳисобланган: уларга ҳужум қилган одам қаттиқ жазоланган. Бунинг боиси бор.

Аввало, мазкур хат ташувчилар жуда тез юришлари билан донг чиқаришган. Улардан бири Фидин бир суткада 200 километр масофани пиёда босган. Негаки, у Афинага Эрон шоҳи Деронинг ҳужум қилгани ҳақидаги хабарни тезда Македонияга олиб келиб, шу ўлка одамларидан ёрдам сўраган.

Мексикада ҳам бу борада ғалати бир қонунга риоя қилинган. Агар почтальон сочига қизил лента ўраб, ўнг қўлида қилич кўтариб келаётган бўлса, уни кўрган одамлар тантана қилишарди чунки бундай кийимдаги элчи хушхабар келтирган бўларди. Сочини орқасига ташлаб югуриб келаётгани эса нохуш хабар элчиси ҳисобланган.

Хитойда эса почтальонлар қўлларида чироқ ва зонтик кўтариб юрганлар. Буларни дастлаб яхшилаб синовдан ўтказишган, яъни тунда хилма-хил шовқинлар ва ёввойи ҳайвонлар билан қўрқитиб, кейин хизматга олишган.

Инк қабилаларининг почтальонлари эса бошқача усулда иш юритишган. Тўрт (уруш пайтида эса саккиз) почтальон бир-биридан 5 километр наридаги томига сомон ёпилган уйда яшаб, навбатма-навбат томда пойлоқчилик қилишган. Қўшни томдаги одам қўшни томда ёқилган гулхан тутунини кўриши билан у ҳам ўз томидаги сомонни ёқиб юборган, учинчи почтальон эса буни кўриб худди шу усул билан тўртинчисига хабар қилган ва ҳоказо. Бирор хабар бутун мамлакат бўйлаб шу тарзда бир пасда ёйилиб кетаверган.

Қадимгилар почтаси уларнинг ўзлари каби шундай содда усулда ташкил қилинган.

БУЮК КИШИЛАРНИНГ ШИОРЛАРИ

ЎТМИШДА яшаб ўтган машҳур кишилар ўзлари учун маълум бир принципнинг қисқача ифодасини шиор қилиб олганлар ва шу шиорга бир умр амал қилганлар. Бу шиор (девиз)ни баъзилари узук кўзига ёздирганлар, баъзилари эса ўз асарларининг биринчи бетига ёзиб қўйганлар.

Масалан, буюк композитор Ференц **ЛИСТ**нинг шиорида «Ё яхши бўлсин, ё бутунлай бўлмасин!» деган сўзларни учратамиз. **В. ГЮГО**нинг айрим асарлари устида эса «Ишлаш ва қайта ишлаш!» деб ёзилган. Бошқа бир француз адиби **ЛАМАРТИ**нинг шиори шундай бўлган: «То ҳаёт экансан — умидингни узма!».

Машҳур артист **ЛЕРАН**нинг узугида «Ким нима деса дея-версин, аммо сен ишни пухта қил!» деган сўзлар ёзилган экан. Сара **БЕРНАР**нинг шиори: «Қандай қилиб бўлса ҳам!» деган сўзлардан иборат бўлган. Қадимги Юнонистоннинг таниқли давлат арбоби **СОЛОН** «Ҳеч нарсани меъёридан оширма!» деган девизга амал қилган.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — **Кўрсатувлар программаси.**

Ўзбек тилида: 18.00 — **«Денгиз, тоғлар ортида»** (Қўғирчоқ фильм). 18.20 — Марғилон шойи комбинати клуби қошидаги **«Дўстлик»** болалар ансамблининг чиқиши. 19.00 — **«Ахборот»** информацион программаси (рус тилида). 19.15 — **Шоир Рамз Бобожон — студиямиз меҳмони.** 19.35 — **«Ахборот»** информацион программаси. 19.50 — «Санъат усталари». **Бернара Қориева** (ижодий портрет). 20.55 — **Кўрсатувлар программаси.**

21.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 21.00 — **«Ярим аср йилномаси»** (кўп серияли телевизион ҳужжатли фильмнинг 1943 йил ҳақидаги серияси). **21.50 — КПСС XXIV съезди қарорлари — ҳаётга!** Юксалиш программаси. 22.10 — Қардош республикалар композиторлари. **Узеир Хожибеков.** 22.40 — **«Кобра операцияси»** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

Ўзбек тилида: 19.00 — Абитуриентлар учун. **Математика.** 20.00 — **Химия.**

Рус тилида: 21.00 — «Боғимизда ёшлар дам олишади».

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Митти қайиқча — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Ёввойи қалб — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ҲАМЗА» (тоқ соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

Қиялик (эрталаб соат 10, кундуз 5 ярим ва кеч 7 да), **Она муҳаббати** (ўзбек тилида, кундуз соат 12, 3, кеч 8.45 минутда): «КЎКЧА».

Асосий зарба (кундуз соат 11 ярим, 2, кеч 6 ва 8 яримда), **Меҳрибон отам** (эрталаб соат 10, кундуз соат 4 яримда): — «МОСКВА».

Майерлинг — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 11 ярим, 2, 4 ярим, кеч 7 ва 9.15 минутда).

Бегона ҳужжат билан — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Асримиздан миллион йил илгари — «ВОСТОК» (жуфт соатларда).

Интеграл — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

Митти қайиқча — «ФЕСТИВАЛЬ».

Асримиздан миллион йил илгари — «ХИВА».

Ёввойи қалб — ТЕЛЬМАН номли.

Катта сайр — РАКЕТА.

ТОШКЕНТ РЕСТОРАНЛАР ТРЕСТИ

18 ёшдан 25 ёшгача бўлган, 8—10 синф ҳажмида маълумоти бор йигит ва қизларни **буфетчилар ва официантлар касбига** ўқитиш учун қисқа муддатли курсларга

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқишга кирганлар ойига 50 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Педагогика кўчаси, 15-уй (7, 8, 11, 15, 21 трамвайларнинг «Туркман бозори» бекати).

«Тошкент ҳақиқати» газетаси коллективи редакциянинг собиқ ходими Б. Шоназаровга қизи

МАВЖУДАнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қилади.

Тошкент область, Калинин район халқ маорифи бўлими, маориф ходимлари касаба союзининг район комитети ва 40-ўрта мактаб коллективи шу мактаб директори Ш. Шоҳалимовга отаси

Шоортиқ ШОҲАЛИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В36495. Редактор ўринбосарлари — В35885, В37916. Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши. Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050. Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34045. Эълонлар бўлими — В38142. Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р — 01638. ИНДЕКС 64697. А 1793.